Пролетареҙ һәмү wәлата, ёәнҡбын:

РЙА ТӘЗӘ

ОРГАНА КОММӘРҠ'ЗЗИЙА ПКЭ, СОВЕТА ТЭЗИРӘБЛЯНД У СОВЕТА МИНИСТРЕД РСЭ ӘРМӘНИСТАНЕ
«ӘӘЦ ӘЦӘЦЪ ОРӘЦЪ ҼЧӘ ӘЄЪЦЪӘЦЪ, ДЦӘЧЦЦЪ ЦЪЦ ӘЪРЦЪЦЪӘЪ ЦЪЦЄЪ ЪЧ ЦЪЦЄЪЦЪЦЪЄЪ ЦЪЦЄЪ»

«РЙА ТАЗА» ОРГАН ЦК КПД, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ АРМ. ССР

№ 30 (1570) Лэ'д, 12-е апреле сала 1964—а Цимэт 2 капек

Щер'бандьна пеш бькнэ арзитийа h'эмуйа

Пропагандакърьна щер'бандьна пеш h'эсаб дьбэ мэщалэкэ фэрэ бона дһа пешдабрьна малһбэуна гэндитие, зедэкърьна дэраина йаьсләтэ h'эйчанэт у экэдийина культурэд дэште. Дэна жи зэртэ я'ъме һин дьбэ, wэки эw чь кэ пеша, практикаедь һатһэ щер'бандьне бькна арзитийа һэр хэбатчики, инисиатива масса хэбатчийэ т'эзэ бь һэр тэһанэ пешда бьбьи.

Һана сала 1918—а Владимир Ийлйч Ленин дьвиси, wэки лазьмэ щер'бандьна пеш бькнэ арзитийа һ'эму хэбатчийа.

Идеэед ленинне дэрһэqа р'ъкъынкърьна щер'бандьна пешда нана документед фэдл'а ПКТ'С XXII. фэдлед пленумед Коммэрҳэзийа партиаеҗо пашwэхтиеда дһа пешда чун. Өэwлед нһада, чawа Пленума Коммэрҳ'эзийа ПКТ'С феврале да к'ъвше. wэхте пьрс һатһэ ашше, ю кьлибэуна wэлете гэндитие бь т'эмам бьдна интенсификациякърьне, гэлаки фэрэ, wэки бона'р'ъкъынкърьна дэстаннед блм у щер'бандьна пеш хэбата т'эшкилдарийэ мэзьн бе къьие.

Ви алиа т'эшкилэтед р'еспубликаеҗо партиаеҗо а'ъльи, комитеед сэрwертиед гэйдаҗо партиае хэбатэқа мэзьн дьбьи. Өэзана нава h'эму щур'ед хэбатэ хwэда шики фэрэ дьдьнэ шөхбле пропагандакърьи у р'ъкъынкърьна щер'бандьна пеш нава дэраниед, h'эму мащала дьдьнэ хэбтандьне, wэки һэр хэбатчик бьг'ни-жэ пешвана мэсэла хэбатеҗо баш нишани һэвал у һеҗьред хwэ бьдэ.

Гэлэк т'эшкилэт дэрһэqа wе пьрседа бь дэсти ӧлмдэра у п'ъешкэзана — лексиа, даклада, бь дэсти агитатора у пропагандиста qса тэшкил дькьи, шеwе пьрсед пешвана, р'ъстһатьна т'эви т'эзэван у шэмданед дэраниие дэрбэз дькьи, лъ к'ө пешван у т'эзэван бь хwэ дэрһэqа щер'бандьн у мег'оед хэбата хwэйө пешда шьроьдькьи.

Ферма колхоза гөидеВарданизэрөй'елэка (ал сэрwертийа Мег'риёй дэраниеһ) сэрwертиеда э'йанэ чawа фермэке пеш. Вьра бь сайа хэбата т'ошкилдарийэ баш, р'ъкъынкърьн у балакърьна щер'бандьна пеш дэраниа шир р'ож бь р'ож зедэ дьбэ, колхоз сал бь сал дьна гэлэк к'аре жь wи ч'ъдьли дьстинэ. Ч'елэкдошед пеш П'эри К'яримова. Мэрал Валиева. Т'ели Алавердиева у ед майиһ бь шеwред п'ешэкэзана һ'эйчанэт хwэйдькьи, гөһдарийа мэзьн дьдьнэ сэр р'ежима алъфкърьне, дотьц у авдана ч'елэка у нава хэбата хwэда гьһишьтьна дастаннед мэзьн. Бона щер'бандьна ферма пеш бькнэ арзитийа һ'эму һ'эйчанэтхwойкьед сэрwертие, комитеэ сэрwертиейэ парт-

ДОЛКЪРЬНА Э'ЛАМЭТИЙА СОВЕТИЕ—ВЬРАЙИЕ ТӘВАЙИ

БУДАПЕШТ, 9—е апреле (ТАСС). Иро, 9—е апреле авайе швата Р'еспубликэ Венгриаеҗо Шмаэ'тиеһэ Дөчлэтеда э'ламэтийа Советие — Венгриаеһэ т'эвайи нэтэ қөлькьыне.

Жь алие советие Э'ламэтие К'ятьбэ КМ Партиа Комунистиеһэ Т'фаqа Советиейи Пешьи, Сэдре Совета Министред Т'Р'СС Н. С. Хрущчов фолькър, жь алие Венгриае—к'ятьбэ КМ Партиа Венгриаеһэ Сосиалистиейи П'алайи Пешьи, сэдре һ'өкөмэта Венгриаеһэ П'эла—Гөндлайа р'евөлүсиэн Иануш Кадар.

ДЕЛЕГАСИА СОВЕТИЕҘӘ ПАРТИАЕ— Һ'ӨКӨМӘ-ТЕ ВӘГӘР'ИЛА WӘТ'ӘН

БУДАПЕШТ, 10—е апреле (ТАСС). Иро делегаса Т'фаqа Советиейи партиае — Һ'өкөмэте, ёа ю кь бь сэрокваниёа К'ятьбэ КМ ПКТ'С Пешьи у Сэдре Совета Министред Т'Р'СС Н. С. Хрущчов бь р'эсми һатьбу вара, жь Будапеште вэтэр'ила Wэт'эн.

Вакъала р'оһьлатеда к'ятьбэ КМ ПВСП' Пешьи, Сэдре һ'өкөмэта Венгриаеһэ П'ала—Гөндлайа р'евөлүсиэн Иануш Кадар у делегасиа вэр'екьри. Бэри р'ек'ятьие Н. С. Хрущчов у Пануш Кадар е ели я'эгөһатьи.

тиае эw пьрс э'нэ'нэ къ у qрар къ, wэки нава һ'эйwанэтхwойкьеда щер'бандьна ферма Варданизэрөе бь һэр тэһэри бьдэ про-пагандакърьне. Нһа wэки-лед гэлэк малһэбуна дьъьна ферма пеш, хэбата пешваһар'а дьбьна нас, һини щер'бандьна хэбата wан дьбьи.

Өзвед т'эшкилата колхоза төйдеЛалигйуг'еһэ пар-тиаеһэ э'ъльи (ль сэрwертийа Ищеваиеһэ "дэраниие) гөһдарийа мэхсүс дьдьна сэр пропагандакърьи у р'ъкъынкърьна щер'бандьна пеш, бь сайа к'ижане сала пар кукурузбецкърьед кьлосе сэр 115 һектар зөвиед кукуруз эк'ие р'екорд стэндьне. Т'эшкилата колхоза Гөкър Шаһираеһэ партиае-йө э'ъльи (ль сэрwертийа Һюктемберйаеһэ дэраниие) хенжь пьрсед майин ёса жи нава хэбатчиед фермеда щер'бандьна шьване колхозе Мамое Хөдо дьдэ р'ъкъынкърьне.

Ле гэрэке бе готьие, wэки гэлэк щийа, чawа Пленума КМ ПКТ'С феврале да к'ъвше, пропаганда дастаннед ӧлм у щер'бандьна пеш, р'ъкъынкърьна wэн һала нэ анэ-гөри пьрсданнед ироинэ. Һынэк щийа, чawа, мэсэла, т'эшкилэтед колхозед гөйдед Гэлт'о у Т'элъко партиае-йө э'ъльи (ль сэрwертийа Һюктемберйаеһэ дэраниие) эw пьрса фэрэ пьш гөйе хwэзва авитьиэ.

Пленума Коммэрҳ'эзийа ПКТ'С феврале пьрс дани пешийа т'эшкилэтед партиае wэки лазьмэ дь Һэр тэһэри щер'бандьна пеш тьштед т'эзэ, дастаннед ӧлм нэ кө т'эне пропагандакьи. ле мэщала бьэ'фриьи, кө эw нава дэраниеда бенэ р'ъкъынкърьне, wэки пропаганда готи актив у һ'өкөмэра бөхьлэ'ъмэзне бьдэ. Һ'эму малһэбуна, кө эwана бьг'ни-жьнэ пешвана.

Т'эшкилэтед партиае борщдарьи һэр колхоз у совхозэкеqа, һэр бригадаке у фермэкеда хэбатэкэ мэзьн wан мэрьвар'а бьки, ед кө готе нава дэраниеда щер'бандьна пеш, тьштед т'эзэ бьдэ р'ъкъынкърьне, мащала сазьки. wэки ӧзвед т'эшкилэтед партиае нава wи шөхьлида дһа к'ърбьи у эw инисиатива т'эзэйө пеш, кө нава дэраниеда дөхьлдэ, пешда те бькно арзитийа һэр хэбатчики.

Бь курса лениниер'а амьн

☆ ☆ ☆

КЪРЬНА НӘП'АК

Те бира мьн, wэки алт'ндарийэ р'евөлүсиае эь Чинстане wэлате мэда бь шабүлэкэ чөдас мазьн һата қабьукьрье. Шқэда'та совете, йа кө т'эзэ жь бринед шер' гэр һ'ыше хwэда һатьбу, дасте к'омандарийа братие фрежи р'еспублика щьла кър.

У бона мэ — марьвед советие иро гэлэки чатьнэ-гаева пе дьһ'эсьн, wэки сарқаneд чин к'омқандиры и алиқ'ариа мэйи бөqэлп бир къ рьна, йа кө мэ дь салеб чатьнда да щмэ'та чин. Чьмки марэме wан тьштэки дьна, дьхwэзьн нава һ'эжандьна п'ълада орт'эмлатиеда һегемоиае дэст бинь, эwана сильк'а хwэйө пропагандае р'асткърьна мqабьли мэ — пьзмамед хwэйө лапэ амьн.

Кърьна сарқаneд чина аванпъиристие wе э'сэ бе т'эр'бандьне.

Сергей Даниелйан
артисте эмэқдар

ӘМ. СӘПАСӘТИИА ПАРТИА ХWӘ ХWӘЙДЬКЬН

П'алед совхоза мэр'а т'эвайи мьн бь гөндарика мэзьн даклада һэв. М. Сусловэ ль Пленума Коммэрҳ'эзийа ПКТ'С февраде да'ъльи. Сэдре шэр'к'ариа ПКТ'С бона дэктийа һ'эжандьна комунистиейэ орт'эмлатие у qрара пленуме дэрһэqа wе пьрседа хwэнд. Т'амамийа колектиева ма минани мэрьвэки бөгэмийа хwэ дьдэ qрара Пленума КМ ПКТ'С февраде, сөйасстиа партиае мэйа һ'алад, партиа, йа кө һ'асаб дьба т'ошкилдар, р'ӧһ'дар у балэда һ'эму ал-т'ндариед мэ.

Партиа ма бь лениин къьнед сарқаneд Чинстанеда дөтиратие балу кьр, ёи сарқаneд Партиа Комунистиейэ Чинстанеда дөтиратие эwанэ-къьнед сөйасстиа партиа хwэ. Кө-мэрк'эзийа сэйа теёе лениие бь сарқаneда-һэвале Н. С. Хрущчов бөгэм дьқьи у хwэй дьқьи. Партиа мэйи а-бөрбе сарбаст мэлате мэ-бөрбе, а'ъпиа нур—комунизме дьбэ. Т'ё кас нькара эwе жь ие р'ёйа р'аст дэрқэ.

Ширалие Эшо
хwэндк'аре института
Ереванёэ дохтрие

Митинга достийа нэт'әр'банди

БУДАПЕШТ, 9—е апреле. Бэри чуйина делегаса советиейэ партиае—һ'өкөмэте, кө Н. С. Хрущчов сэрокваниё ле дьқь, дь сэра стадионь шмаэ'тиеһэ спортиеда бь митинга достийа венгриае—советиейэ алавь.

Т'эвгалед митинге хавекьрьна Н. С. Хрущчов, Иануш Кадар у шөхьлөнаеҗ Р'еспубли ка Венгриаеһэ Шмаэ'тиеһэ майиһэ сэрокван, бэвед делегаса советиейэ партиае—һ'өкөмэте сэдртиеда бь дэстьлъэвьстьнед гөмрэһ'э дьрежа у бь газиед съльавьрьнеэ қабул къьи.

Диңге һимнед Т'фаqа Советие у Р'еспублика Венгриаеһэ Шмаэ'тиеһэ шайяпьте натьна бьһистьне.

К'ятьбэ КМ Партиа Венгриаеһэ Сосиалистиейэ П'алайи пешьи, сэдре һ'өкөмэта П'ала—Гөндлайа р'евөлүсиэн Пануш Кадар у сэроке делегаса советиейэ партиае—һ'өкөмэте Никита Сергеевич Хрущчов митинге пешда һатьи. Т'ефалед митинге бь гөһдарйкэ мэзьнва к'елмед Иануш Кадар у Н. С. Хрущчов бьһистьи, кө гэлэк щара бь дэстьлъэвьстьнед гөмрэһ'э нанбьр'и дьдэне у гэлэк щара овасна пешда дьһат.

К'ятьбэ митингеда һимна партиае „Интернасионал" ната қадандьне.

Р'эстһатьна венгриаеһ' со вете хэбатчиед п'ай'ахте Венгриаер'а щдрэкэ майин жи достийа дө шмаэ'тед брайо qэwинэ нэт'эр'банди пишан да.

(ТАСС)

Синаят космонавтед советиейə ə'фатр'а!

Wəлате Советa дəстбь дəwра космикие кьр

Əw йəк сала 1961-е 12-е апреле бь ш'ə'де Москвае сə'ята 10-а дəрбəзбуйə 55 дəqə ль к'анэре Волга мазьн дəwьли. Вəра Йури Гагарин фьр'ина хуəйа космикиейа дьнйаеда э'жьлн хьлəкьр ц ль сар шовед колхоза „Ленински пут" пəйа бу. Нава 108 дəqəда эгьи фьтьла дора дьнйае к'ötакьр ц чьл ь'ə'зар километри зедатор фьр'и.

Ь'эму тьшт нава ие э'фатийа э'ианда символик бу: ньм эw йəк, жьки бажарвае Т'Р'СС бь космонавте э'жьлн, ньм эw йəк, жьки гəмйиа космикиейа э'жьлн к'ижанеда мəрьжьв э'рде фьр'и у нава э'рше э'зманда п'эрwаз дə, н'эсаб бу «Восток», у нəла эw йəк эи символик бу, жьки фьр'ин бəрбанге натэ миасаркьрье. Мəрьвайе эw э'фатий навьр сəйа бəгира космикие, ие космонавте советиейе пешьн— Коломбосе юр'на XX.

Фр'ина Йу А. Гагарине кормунист к'эта нава т'эрще чаwа тришмфе цwаэ'та советие, дə, кə коминизме чедька. Нава wеда достижение W эт'эна майи набинайи дь дəрəца блм у техникаеда, сəрдэстийа файде сосиалистейи жызьн эзш те к'ьвше.

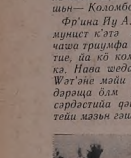

В. Терешкова wахте ларсед з'авъреданье.

Хэта космикие, кə Йури Гагарин нава хам у хопана э'рше э'змында к'ьвлаед, гəлəк wахт т'эне нама. Иди ньмə сале жəйа августбь сар гəмйиа „Восток—2" фьр'нəэчи-космонавтеки ди — Герман Титов фьр'ина р'ожже миасаркьр. „Əм, комунист фьр'ина космосе. Система мəйа сосиалистие бь мэнэйа хуэва дьнйа ээндэгеэ пишт". — Н. Хрущов дь Кремле. шэхте qəбулькьрьна бона hормэта э'фатийа ölмдара: конструктора, инженера, техника у п'ала гот, гəлəк кə миасаркьрьны фьр'ина дь космосе бехоф кьрьн.

Салəке шщнда Андриан Николаев у Павел Попович эстафета э'фатийа дь нава космосейа сианат пешда бьрьн: гəмйиа wанэ космикие „Восток—3" у „Восток—4" дэрк'эта орбита дора Э'рде. Дьнйаеда щара э'жьлн фьр'ина бь к'ожэ п'эр'р'ожи натэ миасаркьрьне, йа кə бу этапкэ т'эзэ нава т'эслимихwакьрьна э'рше э'змында.

К'отаси, пар навине wалате Советие щарэкэ майин жи бь фьр'ина гəмйиа космикиейа „Восток—5" у „Восток—6" дьнйа ээндэгьри пишт. к'ижан кə Валери Быковски у дьнйаеда космонавта жьна э'жьлн Валентина пешьна дэст пебу. Нава салед дэрбазбуйэда жь ие майдана старте лабораторираед кə фьфр'ьн барбь Марсе у Венерае натэ.

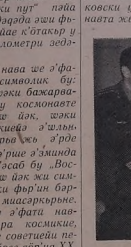

Космонавтед советие — Мерхасед Т'фада Советие, (жь э'эпе) подполковник В. Ф. Быковски, полковник Иу. А. Гагарин, подполковник Г. С. Титов, В. В. Николаев — Терешкова, подполковник П. Р'. Поповн у подполковник А. Г. Николаев. фотохроника ТАСС

на Николаева—Терешковае дажотьн. Фьр'ина ээнэ т'эмама информасиаед дьмэту дэна блм.

Исал гəвэка мазьна фэрз жи сар р'йа изгэр'ийа космосе натэ кьрьне — щарэкэ'р'д бь дорэгр'ед Э'рде: „Электрон—1" у „Электрон—2" натэ бэрдане. На кə т'эне эw пьрсданин кə ь'эwасk'эрьн. кə лабораторианд миасэр дьклн, ие бэжи qəбули бэрдана эwи ньжьки. Стансиа космикиейа „Электрон—1" эwхте миэила фьр'инейа актив эwх пьрсда бьрьне дэтийа, гавва ь'эwэка дэрэца пешьн дьхэбьти. Пэй ие йэкэр'а фьр'ина дэраца р'окета бьронейа к'отасие траекторие к'ьвшькьр'ьд эwрде эwхт пешда дьнц. ь'эта кə стансиа „Электрон—2" дэрк'эта сэр орбита к'ьвшькьрн.

Щарна ньрс дьклн: эм бна чь изгэр'ийа космосе дьклн? Эм дькарьн щаба ие пьрсе кэрт бьрьне. Бона бэхтэгарийа мэрьвайе! Wэхта мэрьвэ сэр'а космосе бьН'эсэ, ньнии данцне т'эбийатебэ, wана т'эслимхи хуэсьне wэхэ, эwе дэwатед т'эбийатейа бсайа эwх бона wана ие бона дьбьн wанр'а т'елегрема, нама, п'ешкеша дьшиньн. Наве космонавта датиньна сэр соqада у бажара, майдана у фабрика, гэрэк'ежиа у гэмйед бэ'раба э'сэ'ьсь шабэрэка бьрьн навеwан датиньна сэр зэр'ед т'эзэ табуйин.

Бэри ь'эмийа Йури Алексеевич Гагарин ие орбита дьнйаейа сианэтэ'а дэрбэзбу. Бона hормэта космонавте э'жьлн бона hормэта ьwэред wийа космосе гэрэке бежьн, wэки эwана зэ'р'ьвд ль бэр щер'бандька шэрэфие тайэх дьдьн, дьмьньн чаwа марьвед дьнйаеда сэдэ, дьлгэе' у дьлэвэн. э wана чьна гэлэк гбнд у ьwэред wэт'эн, чьл wэлатеп планета мэ эедэтьр гэр'ьйнь у нэр дэра эи дэбулькьрьна чаwа дасьвед цwаэ'та советиейа ньнеж.

Космонавтед мэ wахте хьнава хэбатье у ньнбуйеда дэрбэз дьклн-ньм эwана, ед кə wди чьна мэзилед космикие, ньм эи эwана, ед кə т'ьвдарэкэ фр'ина т'эзэ дьбиньм.

Мэрьвед советие исал Рожа космонавтикае бь дэтаниед т'эзэва дьдьнйа сьниет. Зорэда Т'фада Советие у т'эмамйа лагера сосиалистиейа экономикие пешда дьчэ. Олмдар wщатед т'эзэва мэ wа дьклн. Мэйдана космикиейа старте, наве к'ьwэне сосиализма, р'ожже бь р'ьх фэшин у ээ'ьн т'абэ. Девкн у т'эмамйа лагера сосиалистиейа экономикие пешда дьчэ. Олмдар wщатед т'эзэва мэ wа дьклн. Мэйдана космикиейа старте, наве к'ьwэне сосиализма, р'ожже бь р'ьх фэшин у ээ'ьн т'абэ. Девкн у т'эмамйа лагера сосиалистиейа экономикие пешда дьчэ. Олмдар wщатед т'эзэва мэ wа дьклн. Мэйдана космикиейа старте, наве к'ьwэне сосиализма, р'ожже бь р'ьх фэшин у ээ'ьн т'абэ. Девкн у т'эмамйа лагера сосиалистиейа экономикие пешда дьчэ. Олмдар wщатед т'эзэва мэ wа дьклн. Мэйдана космикиейа старте, наве к'ьwэне сосиализма, р'ожже бь р'ьх фэшин у ээ'ьн т'абэ. Девкн у т'эмамйа лагера сосиалистиейа экономикие пешда дьчэ. Олмдар wщатед т'эзэва мэ wа дьклн. Мэйдана космикиейа старте, наве к'ьwэне сосиализма, р'ожже бь р'ьх фэшин у ээ'ьн т'абэ. Девкн у т'эмамйа лагера сосиалистиейа экономикие пешда дьчэ.

Н'ьщулькьрьна сар космосе пешда дьчэ.

ДƏWРАНА МЕРХАСЕД Т'ƏЗƏ

Фькра мэрьв пешийа кьрьнед жи дьк'эвэ. Мэрьв дьфькэра, wэки фькред хwэ миасаркэ. Эw хwэстьнед хwэ'ьа ньдл'т мэрьвайе нава ь'эр'ок у легеднед бодэwда дайа к'ьwше. Бь сал—эомана мэрьв фькьрийь, кə бьфр'э нава hэwе. Wэт'эн тьнщт у мэрьв мэшал стэнд ие хwэстьна хwэ бэра—бэра миасаркэ. Эгэр эwи сьфта бона хwэ сэр э'рде р'е вэкэр, паше сэр эве, ие р'оке жи фьр'и у бу р'ежне э'змин. Фькра мерьв дэса дур фьр'и. Шайира у ивиск'эра дофьэда ьиве у стэйрьед дурда дьвиэси, мерхасед хwэ шандько сэр ьиве у пьалетед майин. Олмдар хабатие, wэки эи хwэстьна мэрьвайе бе серн, wэки мэрьв жь дошта дьйайеко бофь хwэ к'ьшандьке дорк'эво, косиоседа р'е вэко. У мерьв фьр'и: щара э'жьлн нава т'эмамйа т'орйца хwэда эwи бь хwэ дэт, wэки мэзила бе hэwа чьйо.

Эw мэрьве пешьн, кə фьр'и дураед нэнэс, фьр'и косиосе бажарване Т'фада Советие бу. Вона фьр'ина бса сосиализме мэйдан жер'ь ньзьркьр.

Эw мэрьв Йури Гагарин бу. Фьр'ина wийа ньбинайи 12—е апреле, ие мэйе hатэ миасэркьрьне, wэхте т'эбийат ь'ьшйар дьбэ, гблвэдьдэ. Сосиализм эw бу бйара мэрьвайе. Бйара мэрьвайе — сосиализме э'фатийа хwэ мэйа бйаре миасэркьрьп. П'ашла бйара мэрьвайе—сосиализмеда мерхасед лапэ т'эзэ хольди, ед кə ие эwлоде п'ашла бун, ие эwх эwлоде дэwлотийа, ие эwлоде wан мэрьва бун. ед кə ьйайа чекьрьна у шевкьрьпо, зе ййа эи дьхwэьли планетед майнар'а бена гьредане у npo ийа сьлэва хwэ wанр'а дьлиньм.

Эw э'фати т'эне йа космонавта ниня, ие э'фатийа блмдар, конструктор, инженер, п'алед мэйа, йа т'змамйа цwаэ'тед советие, ойле сосиалистиейа. Wэхте иро дьие—алие космонавтед мэйа мерхас дьдэ, эw бь сари wан пасе wалате мэ, посне фойде сосиализме дьдэ, ль,к'ö фькра мерьв азайи у бона миасэркьрьна ие ь'эму мошал hатьна э'фраидьне.

Э'фатиед, кə wалате мэда дь дэрэца мосмоеда тена кьрьне— эw э'фатийа т'змамйа цwаэ'та мэйа, алт'идарийа сэрдэстийа система сосиалистиеэ'р сэ капитализмэ'р э соба ие йэке эи эм к'ела космонавтед мер, ёса эи космонавта эьи дьбиньм, йа кə нава т'орйца э'фатед wалате мэда, ие бса нава, т'орйца т'змамйа дьйайеда избатьжь, wэки космоседа эи ,шер—шеро, чь жьзь, чь—мero".

Эwлода цwаэ'та советие Валентина Николаева—Терешкова шеpэра ёса бу, йа кə нава т'змамйа т'орйца дьйайеда бу космонавта жьзю дьйайейэ э'жьлн у бь э'фатийа хwэва дьйа ээндэгьри ншшт.

Иро, Р'ожа космонавтикае эм шарэка майин жи шькьрбуна хwэ жь достанинед блм у техника советиейь зор тяжьн, мерхасед хwэйр космоседа к'öбар дьйэ у мьлэтда ре Партиа хwэйь. Коммунистиеэ, кə wалате ма гиндайдо дорощэка эwдеся бльнь эwдеся гблвэдьдэ! Сианэт Партиа Коммунистиер'ьд Сианэт блм у техника советиейь зорр'а!

М. Р'ОШИД

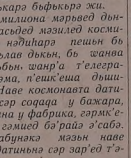

В. Быковски бь льбасе космикиеэ

ДƏWРА КОСМИКИЕ

Бйар вала жь мэй'ала
Хwэ т'эзэ р'ьйшэта гбнд.
Гэва бэ'са qинцьмэся.
Дьне ньеда гэлак т'унд;
Wэлате мьн, qанате мьн
Вэкэр дэwрэка т'эзэ
Бу майдана н'бнбрана,—
Э'рша „Восток" дьбэзэ.
Сар Гагарин, бэнгэи нарея
Гэр'ийа р'ерна нэлэзэ.
Сийанэта мэ, р'умэта мэ
Ньльхэр бе. Н'эд у сэл.
Де ду wжр'э нола шер'а
Пеншэк жи чуна э'змин,
Кə бь сырс ьа эи сбр'е
Бьжарэнь бой Wэт'ин.
Wан бе т'алаш hамэ qалашт.
Дэwрэ космикие данин
У нава wан, hэр гаве wан
Дьнер'а бу мьзинин.
Э'змэн ани мэрд мэрдамн
Qафэса хwэ бэр вэкэр
У хасед ма—мерхасед мэ
Ь'ьмэн хwэ эе мезэкр.
Т'эре ньне эь пашине
Р'эбэ, hэр э'рдэсэ.
Дайи стэйрькэ, хwэ вьтэвэ
Бона ь'эйр у ь'эwасе.

ҚАЧАХЕ МРАД

20—САЛЙА АЗАКЬРЬНА ОДЕСАЕ

10-е апреле 20—салйа азакьрьна Одесае жь окупантед һитлерие т'әмам бу. Ве йәкер'а тьредайи Қомитеа Мәрк'әзиейә ПҚТ'С. Сәдртийа Совета Т'Р'СС Т'әwрәбльнд у Совета Министред Т'Р'СС бь алави хәбатчиед бажаре Одесаейи мерхас бьмбарәк кьрьн.

Ә'фатийа шәр'ванед Ордийа Советие у Флота бә'ра Р'әш. партизан у һ'әму хәбатчиед бажер' т'ö щара жь бира щмаә'та советие начә.

Хәбатчиед бажер нава wә'дәки кьнба бь к'омәкдарийа т'әмамийа щмаә'та советие бьринед шер' к'әwандьн, бажаре хwә шен кьрьн, кьрьн бажарәки курортиейи к'аw у к'öбар.

ШЬКЛДА: барикад ль соqаqед Одесае сала 1941—е.

Фотохроника ТАСС

ШӘР'Қ'АРИ БОНА ӘҚ'НЕ БЛЬНД

Дәшта Араратеда бһарә. Қомсомол у щаһьлед малһәбунед сәрwертийа Һоктемберйане дһа р'ьнд т'ьвдарәке хwә дитьнә. 115 бригадед щаһьлада 5.300 qиз у хортед щаһьл һәнә. к'ижан бона әк'не бльнд шәр'к'арие дькьн. Бь qәwата wан исал wе wәкә 3.200 һектар пәмбö, кукуруз, нан, баг', бостан у ед майин бенә бещәркьрьне. Тер'а һатйә дитьне, жь һәр һектарәке 25—30 сентнер пәмбö, wәкә 150 сентнер тьри, 250—300 сентнер памидор. бадрщан бьстиньн.

Энтузиастед щаһьл иди әрqед аве т'әмьзкьрьнә, бь чапәкә мәзьн ахпа органие у мәдәние гöһастьнә дәште. Wана иди вәкьрьна баг'е тьрийа у бьр'ина ч'ьqлед дарайә зедә к'öта кьрьнә.

Хәләqока колхоза гöнде Норапате, кö Шог'ик Асатрйан сәрәкванне ле дькә, дь qәwлед һәwа сала парә хьрабда жь һәр һектарәкә 25 һектаре трийа 115 сентнер әк'н бәрәв кьр. Әw сәрwертийа дәранинеда р'әqәмниша лапә бльнд бу. Трибещәркьред щаһьл исал жи дьщә'диньн, wәки сәрwертийа дәранинеда пешийа гьшка бьн.

Щаһьла шöхöле бещәркьрьна п'ьнщар'е жи һ'имли һьлданә дәсте хwә. Дһа гәләк п'ьнщар'а т'әзә у баш бажерр'а—әвә девиза wан.

Ай ләма жи һәма ә'wле бһареда әwана шәр'к'арие дькьн бона һәр малһәбунәкеда чандьнийа әwе културае бь 2—3 һектара зедәкьн. Бона авдана wан бостана биред артезие wе бенә хәбтандьне. Әw йәке мәщале бьдә. wәки дәранина п'ьнщар'е wәкә 45 һ'әзар сентнери зедәкьн. (АӘТ')

QСА МӘ У ХWӘНДӘВАНА ДӘРҺӘQА Т'ЕМАЕД ОРТ'ӘМЛӘТИЕДА

Ә'WР ЛЬ СӘР БРАЗИЛИАЕ

Жь дәстпебуна ве мәһеда т'елеграме бә'с жь Бразилиае ани, wәки усйанчиед р'еаксион һ'öкöмәта президент Гуларт wәлгәр'андьнә, йа кö р'еформед. кö гәләки лазьми wәлет бун, миасәр дькьр. Диwан к'әтә дәсте нок'әред мьлк'әдар у хәзнәдаред мәзьн. Бәлае тиньи сәре wан гьшка, к'ижан дь т'ә'биед хwәйкьрьна к'ара щмаә'теда сәкьнинә.

Wәлатед Америка Латиниеда wәлгәр'андьна диwане ван сала буйә хәйсәт. Әw мет'ода бәндкьрьна һ'әжандьна млэтие- азадарийә кәвнә, к'ижан имлериалистед Америкае дьдьнә хәбтандьне. Wәлгәр'андьна диwане Бриазилиаеда гöһдарикә мәхсус дьдә сәр хwә, чьмки гьли дәрһәqа дәwләта Америка Латиниейә лапә мәзьндане. Бразилиа ниве т'әмамийа континента Америка щәнубе дьгрә. wәлетда wәкә 75 милион мәрьв дьжин. Дәwләмәндтиед wейә т'әбийәтейә мәзьн һәнә. Йәк чаравийа дәранина сәнайә т'әмамийа Америка Латиние п'ара wе дьк'әвә. Ле Бразилиа бәр чәтьнаед гәләки мәзьн сәкьнийә. Щмаә'та wе нава к'әсибиеда дьжи. Һьмбәри ШАЙ. әw wәлатәки пашдамайә. Чьр'а? Дьбә кö әw нава qәwлед т'әбийәтейә нәәwqас башданә, йане дьбә кö бразилиа нә әwqаси хәбатһ'ьзьн?

Һәла qöр'на дәрбазбуйида гава р'еволйусионере урьсайи мәзьн Н. Г. Чернишевски гöһдарийа хwә дани сәр ә'мре Бразилиае, нвиси: „Бь т'ö qәwләки т'әбийәтева ньқарьн wе йәке шьровәкьн, wәки чьр'а wәлате Бразилиае әwqас гәләки жь Америка Шмале пашда дьминә: к'әнаред Бразилиае бь чьва жь е Америка Шмале храбтьрьн"? Чернишевски qулти у дәщалтийа монархиае һ'әсабкьр чаwа мә'нийа пашдамайина Бразилиаейә сәрәкә, йа кö к'ара к'омә плантаторед хwәйqулә мәзьн хwәй дькьр.

Нһа Бразилиа нә кö монархиа, ле р'еспубликайә. Ле зордәстийа капитала wәлате дәрәкә. бәре ә'wльн йа Америкае пешдачуйина wейә малһәбуние бәнд дькә. Гöндиед Бразилиае бь формали азанә, ле р'астие диса манә чаwа qулед плантатор — мьлк'әдаред мәзьн, дәсте к'ижанаданә 83 сәләфе т'әмамийа хwәлийа баш. Wәлат һ'әwщәйи р'еформед мәзьнә. Пьрсед лапә нәгләкьри—әw дәстанина сәрбәстийа малһәбунейә, пешдабьрьна сәнайа млэтиейә, хwәшкьрьна һ'але хәбатчиайә, мьнакьрьна һәбуна мьлк'әдарайә сәр хwәлиейә, фьрәкьрьна п'әвгреданед к'ьр'инфьротанейә һ'әму wәлатед дьнйаер'а бь принсипа wәкәһәвтие.

Һәр щара, гава президентәки Бразилиае qәт на тьрс—тьрс дьщер'бинә ван пьрсданинед млэтие миасәр бькә, р'асти мqабьлидәрк'әтьна qәwатед һöндöр'ә р'еаксион те, к'ижан жь алие Вашингтонеда тенә хwәйкьрьне. Жь сала 1946—а һ'этани сала 1956—а 213 щур'ә—щур'ә проектед р'еформед хwәлие пар'ламента Бразилиаеда пешда к'ьшандьнә у әw гьшк жи һатьнә ч'ә'лкьрьне. Сала 1961—е к'öтасийа мәһа августеда бьн һ'öкöмдарийа әскәрийа р'еаксионда президент К'уадрос мәщбур бу дәст жь qöльхе бьк'ьшинә. Дәwса wи висе- президент Гуларт гьрт, нәньһер'и wе йәке, wәки р'еаксиае нәдьхwәст.

Мәри ньқарә бежә. wәки президент р'екә щöлә'т, гöһастьнед р'еволйусионә ә'йни да бәр хwә. Әw програм, йа кö әwи ә'лам кьр у миасәр дькьр. гәләки сәдә бу. Әwи бь р'йа р'еформед аграрие гавәкә бьч'ук кьр—золед хwәлиейә тәнг, кö орт'а р'еед һ'әсьн у р'еед шошеда һәбун, насионализасиа кьр. Әwи гöһастьна к'ара капиталистед дәрәкә жь һ'ьдудед wәлет дәр да кемкьрьне, заводед бещәркьрьна нәфте насионализасиа кьр, монополиа дәwләте дани ль сәр нәфта, кö жь wәлате дәрәкә тиньн, пешданин кьр, wәки әхтийарийа бжартьне бьднә нәхwәндийа у qöльхчиед әскәрие.

Ле һәма чаwа Гуларт дәрһәqа wан р'еформада хәбәр да. р'еаксиа һöндöр' һар бу, ле конгреса ШАЙ—да гази һатнә бьһистьне, кö президенте сәрһ'ьшк „щәзакьн".

Хут р'йа Гулартә сәйасәтийа дәр Вашингтонеда һарбун пешда ани. Әwи бь к'әл у бин принсипа т'әвнәбуна т'әви шöхöлед Куба р'еволйусионә һöндöр' хwәй дькьр, qраред әк'сикубае хwәй нәдькьр, кö конференса т'әшкиләта дәwләтед Америкаейә сала 1962-да бь зордайина ШАЙ һатьнә qәбулкьрьне. Сала 1961—е мәһа нойабре Гуларт һәләqәтиед дипломатие т'әви Т'фаqа Советие данә дасәкьнандьне, ле wе шунда qайилнвисара фрәкьрьна к'р'инфротана Советие—Бразилиае qолкьр.

Сьвтә Вашингтоне щер'банд Гуларт кадикә. Һ'öкöмәта ШАЙ wи алида пәй програмәкә кьрьнед хwәйә т'әзә дьчу. йа кö сала 1961-е һатә ә'ламкьрьне. Әwе програме, йа кö бь qәлпи дһатә навкьрьне чаwа „Т'фаqа пешдачуйине", тер'а дьдит шәр'к'арийа млэтие- азадарие бьһ'ьнщьр'иньн нә әwqаси бь дәсти qәwате, чьqаси. кö бь дәсти „мәщалед малһәбуне", йане бь п'арскьрьнед бьч'ук дәwса wе йәке, wәки к'е wе дьстинә дәст жь шәр'к'арийа сәрбәстийа т'ам бьк'ьшинә. Әw програм һатә т'әр'бандьне у империалистед Америкае к'öтасийа сала пар qрар кьрьн, кö вәгәр'нә сәр р'йа хайинти у провакасиаед кәвн, йане чаwа әw дьбежьн. сәйасәтийа „чомахе мәзьн".

Мәһа декабрейә сала 1963—а т'әрәфдаре мет'одед wи т'әһәрийә лапи нәп'ак Т'омас Ман һатә к'ьвшкьрьне сәр qöльха сәрәкване сәйасәтийа ШАЙ—ә ль Америка Латиние. У пер'а-пер'а „чомахе мәзьн" һатә хәбтандьне. Мәһа йанваре әскәре Америкаейи сильһ'ькри һ'ьщуми сәр демонстрасиа ә'дьли кьр. йа кö Панамаеда дәрбаз бу. Мә дәрһәqа wе йәкеда qса хwәйә дәрбазбуйида хwәндәванар'а шьровәкьрийә. Дәстпебуна апреле бь алик'арийа Вашингтонейә әшкәрә Бразилиаеда т'әвр'абуна әскәрие миасәр бу. Газетед Америкае бь хwә мöкöр' тен. wәки әw пешнеда жь алие т'әшкиләта мьлк'әдар. хәзнәдар у генералед Бразилиаейә дьзикава дьһатә һазькрьне. сәрәкванәки к'ижане Вашингтонеда бу. Газетед Америкае у шöхöлванед wейә сәйасәтие әшкәрә т'әвр'абун сьлав дькьрьн.

Ле р'еаксиа зу ша дьбә. Нә ахьр хwәстьнед щмаә'та Бразилиаейә һәq нәһатьнә р'азикьрьне. Бона wе йәке жи чаwа сәрәкване комунистед Уругвае һәв. Арисменд дайә к'ьвше, „шәр'к'әри ньқарә бьсәкьнә, чаwа кö ч'әме Бразилиаейи Амазонкаейи гöр' ньқарә бьсәкьнә".

Йа. Мазор

БӘРБЬ ҺЕЛАНЕД Т'ӘЗӘ

Һ'әйwанәтхwәйкьред колхоза гöнде Qöндәхсазе (сәрwертийа Апаранейә дәранине) һьмбәри сала пар ви чахи бь 30 сентнери дәранина шир зедәкьрьнә.

Хәбатчиед ферма пез жи гһиштьнә дәстанинед бәрбьч'ә'в. Шьванед ферме Севдин у Шәрәфе Феро гьли данә, wәки исал жь һәр сәмәр'ә ми 105 бәрха бьстиньн.

Дәштбещәркьр у механизаторед колхозе жь һ'әйwанәтхwәйкьра пашда наминьн. Бона чандьнийа бһаре техника колхозе бь щарәкева һатйә т'әзәкьрьне.

Хәбатчиед колхозе нһа ахпа щи у йа мәдәние дьгöһезнә дәште.

Шаликое Әшо

Р'йа бәрбь сафикьрьна проблема к'öрда Ирачеда

ВИҚТОР МАЕВСКИ

ШЬРОЧИЕ „ПРАВДА"—е

☆

Сәкнандьна шәр'е мqабьли к'öрда Ираqеда, гавед пешьн бона бь ә'дьли qәйдәкьрьна пьрса к'öрда жь алие мәхлуqәтийа wәлатед ә'рәба у wәлатед майинә ә'длайһ'ьзда бь бәгәмикә мәзьнва һатә qәбулкьрьне.

Ә'мр дьдә к'ьвше, wәки пьрса к'öрда, кö шöхöле Р'еспублика Ираqейи һöндöр'ә. wер'а т'әвайи һ'öкöми сәр шöхöле орт'әмләтие, бәре ә'wльн, сәр һ'але wәлатед Р'öһьлата Незик дькә. У wәхте Н. С. Хрушчов гьредайи сәкнандьна шәр'е бьракöштьнейи мqабьли к'öрда президенте Ираqе Ә'бдьл Салйам Арфр'а шандьнинәмә шанд. да к'ьвше: **„К'әмала wе гава дәwләтейә мәзьн һәйә бона qәwинкьрьна ә'длайе дь Р'öһьлата Незикда, әw һöрмәта Р'еспублика Ираqе ль бәр ч'ә'ве щмаә'тед дьнйае бльнд дькә".**

Сәкнандьна шер' Шмала Ираqеда — әw алт'ндарийа щмаә'та к'öрдайә ә'фатә, йа qәwатед щмаә'та Ираqейә демократиейә у qрара сәрәкванед һ'öкöмәта нһайә р'астә, алт'ндарийа һ'әму qәwатед прогресивә. ед кö т'ьме пьшта шәр'к'арийа щмаә'та к'öрдайә һәq дьгртьн.

I

К'öрдед, кö Шмала Ираqеда дьжин, ван дәһсалиед пашьнда гәләк щара мәщбур бунә сильһ'а һьлдьн, wәки дәрбе бьгһиньнә wан, к'е кö дьщер'банд wана бькә qул, ә'рф—ә'дәте wани млэтие бьдә һьлдане. Әw шәр'к'ари т'ьме жь алие qәwатед Ираqейә прогьресивда дьһатә хwәйкьрьне у бь р'асти п'арәкә шәр'к'арийа щмаә'та Ираqейә һ'әмдемократиейә т'омәри бу. У һәр щара һ'ьщумкьрьна к'омед сәрәкван сәр qәwатед Ираqейә демократие сьх гöр'буна хwәстьнед шовинистие у һ'ьщумкьрьна мqабьли щмаә'та к'öрдайә бе сианәтр'а гьредайи бу.

Öса һатә сәре Qасьм. Qасьм жь qәwатед демократие вәк'шийа, ед кö р'еволйусиа сала 1958—да р'оләкә сәрәкә листьн, мqабьли комуниста у демократед майин тер'ор дәрбазкьр у мqабьли к'öрда шәр' дәстпекьр у бь сәйасәтийа хwәйә öсайә шәвәк'охиева р'ежима хwә гиһандә батмишкьрьне.

Ле к'ома баасвана. йа кö мәһа февралe сала 1963—а Бәг'дадеда диwан һьлда дәсте хwә, ле иро чаwа кö гәрәке бһата сәре wе. авитьнә сәр к'öлике т'әриqе. мәсәла сәйасәтийа авантйуристие у зьнек'арнейә дһа хьраб да к'ьвше.

Wәхте сәрәкванед баасван ль бәр чәрха диwане сәкьнин. хапандьна к'öрдайә беә'т'б кьрьнә к'аре хwә: бь гьлийава wана ә'ламкьр, гьва кö дьхwәзьн проблема к'öрда qәйдәкьн. ле шöхöлда дәстбь т'ьвдарәкдитьна шәр'е хәзакьрьнейи т'әзә кьрьн. Ираqеда мqабьли шöхöлк'аред демократие тер'ор гöр' бу, бь һ'әзара әwләдед щмаә'тейә. һәрә баш—комунист у нәкомунист—авитьнә һ'әбса, гöлләкьрьн у дардакьрьн. Һәла зьнек'ариед Нури Сәһ'ид жи ль бәр дәщалиед сәрәкванед баасван дахарьн, ед кö һьм бунә һосте щәлатие у һьм жи хайинед щмаә'тейә тьрсонәк, щә'сусед дәwләтед империалистиейә әшкәрә.

Ә'йанә, wәки п'ьр'анийа дәwләмәндтиед Ираqейә нәфте шьмале—К'öрдстанедаһьн. Монополиаед ШАЙ, Англиае, Франсиаейә нәфте т'ьме һ'әwаск'аре wе йәкенә, wәки мәщала wан һәбә, кö т'әви шöхöле Ираqе бьн.

Зутьрәке пәй wе йәкер'а, wәки баасвана диwан wәлгәр'анд. сесиа шеwра СЕНТО—блока әскәриейә агресив Р'öһьлата Незик у Орт'әда—пьрса дәрһәqа һ'але Ираqеда ә'нә'нәкьр. ШАЙ у Англиае бона авантйураед т'әзә дöа у дьрозгә ль баасвана кьрьн. Нава шәр'е мqабьли к'öрдада qәwатед Ираqе у Суриаейә р'еаксион бунә йәк у бь к'омәкдарийа СЕНТО т'әвайи һ'öщумкьрьн.

Мәхлуqәтийа дьнйае кьрьнед к'омед Бәг'дадейә сәрәкваникьра wи чахийә зьнек'арие гöнәк'аркьр. Һ'öкöмәта Советие нәмә шандә Шеwра Беqәзийабуне, нава к'ижанеда газикьр, wәки гöһдарие дайньнә сәр т'әмамийа qәзийа һ'але сазбуйи. Документед советиеда дәщалиед дьжмьнед щмаә'тед к'öрда у Ираqе һ'әта к'öтасие һатьнә бәлукьрьне. Әм сәр т'ә'бийа принсипиал сәкьнин, йа кö wи чахи һьнәк wәлатед ә'рәба хwәйнәкьрьн. Ле ә'мр да к'ьвше, wәки т'ә'бийа мә р'аст бу, бона к'ара һ'әму щмаә'тед ә'рәба, wан һ'әму qәwата бу, ед кö мqабьли империализме шәр'к'арие дькьн.

Чьqас дьчу дһа к'ьвш дьбу. wәки аг'рийа авантйура баасвана п'учә. К'öрда бь мерхаси хwә хwәйкьрьн, ордийа wан qал бу, qәwин бу. чьмки әwе ордие заньбу. wәки әw бона чь шәр' дькә. Ле әскәрел ордийа Ираqе, бона чь гәрәке шәр'кьрана? Qәр'ә- qәр'а баасванайә дьр'утие дәрһәqа „азайе, йәктие, сосиализмеда" иди т'ö кәс ньқарьбу бьхапанда.

Азайи нава бә'ра хунеда һатә хәньqандьне. Йәктийа щмаә'тед ә'рәба у к'öрда р'уе шәр'е зьнек'ариеда һатә т'әр'бандьне. Сәрәкед баасвана дь пьрса дәрһәqа йәктийа wәлатед ә'рәбада дәлк'бази кьрьн у бь wе йәкева к'омәк дьданә империалиста. Дәрһәqа „сосиализма" чь щур'әйида гьли дькарьбу пешда бьһата, гава феодала сәре хwә һьлдан, wәхте монополиаед wәлатед дәрәкә Ираqеда диса qәwат стәндьн? Зьрарәкә гәләки мәзьн гьһиштә сәрбәстийа wәлетә млэтие. Ираq чьqас дьчу, дһа зә'ф ә'рафе мәйдана орт'әмләтиеда т'әне дьма.

Сәйасәтийа сәрәкванед баасейә әк'сищмаә'тие әw гиһандьнә батмишбуне. Һ'öкöмәта нок'әред империалистие һатә wәлгәр'андьне.

II

Ә'мр щарәкә майин жи әw избатийа р'аст т'әстиq кьр, wәки һәр һ'öкöмәтәкә Ираqе, йа кö бь р'йа кьрьнед әк'сидемократие дьчә у дьщер'бинә, кö бь дәсти шер' проблема к'öрда сафикә, ә'сәйи те батмишкьрьне. Әw бона wе йәке дьqәwьмә, чьмки әw нә кö т'әне к'öрдар'а дьк'әвә конфликте, ле öса жи ә'рәбар'а дьк'әвә конфликте, тенденсед шәр'к'арийа млэтие — азадариер'а, сәрәщәма wейә әк'симпериалистиер'а дьк'әвә конфликте. Бона сафикьрьна проблема к'öрда т'әне р'ек һәйә—р'йа ә'дьли.

Һ'öкöмәта Ираqейә нһа ә'ламкьр, wәки фькра wе һәйә шәр'е бьракöштьне бьдә сәкнандьне. Wәхте һәвр'ахәбәрданед т'әви сәрәкванед к'öрда. ль к'ö навчигарийа Qаһире р'оләкә мәзьн лист, 10—е февралe президенте Ираqе Арьф ә'ламәтик да. нава к'ижанеда мәщалед һ'öкöмәта Ираqейә һ'имли һатьнә к'ьвшкьрьне бона сәкнандьна шер' шмала wәлетда.

Һ'öкöмәт к'әфилтийа әхтийаред млэтие дьдә к'öрда дь һ'ьдудед Р'еспублика Ираqеда у әw йәк гәрәке конститусиа wә'дәлида бе к'ьвшкьрьне; һ'әму нәфсед. кö wәхте шер' һатьнә гьртьне. бе әгләкьрьн wе бенә азакьрьне. дәсте хwә wе жь сәр һәбуна wан һьлдьн; диwанед шп qәзаед шь-

(Пәйһатьн р'уе 4—а)

„Шьване к'ӧрд" бь змане урьси

Литература к'ӧрдайә советие сал бь сал чаwа алие т'ематикае у идеатиа хwәда, ӧса жи алие щур'е бәдәwәтиеда р'ьнд пешда дьчә. Шә'дәтийа wе йәке әwә, wәки гәләк ньмунед wейә дәлал бь змане щмаә'тед Т'фаqа Советиейә братие у зманед щмаә'тед wәлатед дәрәкә тенә т'әрщмәкьрьне, qимәткьрьне у наскьрьне.

Сәрһатийа нвиск'аре к'ӧрдайи ә'йан Ә'рәбе Шәмойә „Шьване к'ӧрд" нмунәкә литература мәйә башә. Әва сәрһатийа һ'әтани нһа бь чәнд змана—бь урьси (әва иди щара чәнданә!) әрмәни, гӧрщки, адрбещани, алмани, франси у бь зманед майин һатйә т'әрщмәкьрьне. Әва сәрһатийа һан у йа „К'ӧрде Әләгәзе" бь бәрәвокәкә бь наве „Шьване к'ӧрд" ван аг'ьрийа (сала 1964—а) жь алие нәширәта „Литература зар'ада" Москваеда бь змане урьси бь серна „К'т'ебхана мәк'т'әбе" һатә нәшьркьрьне. Хӧдане к'т'ебе у И. В. Острогорские т'әвайи әw сәрһати т'әрщмә кьрьнә. К'т'еб бь шьклед бәдәwва һатйә нәqьшандьне.

Qнйате сәрһатийа „Шьване к'ӧрд"—әw ә'мре хӧдане к'т'ебе бь хwәйә. Р'астә, әw сәрһатийа ә'мре wнйә, ле хwәндәван р'ьнд пе дьһ'әсә, чька п'арәкә щмаә'та к'ӧрда бәре нава чь һ'алида буйә. Гава хӧдане к'т'ебе дьнвисә, wәки гӧнде wанда гьшкә нәхwәнди бун, хwәндәван ӧса т'әг'мин дькә, wәки т'әмамийа к'ӧрде К'ӧрдстана Т'урк'иае нәхwәнди бун. Бь сәри нишандайина зәлули у бәләнгазийа маләке, гӧндәки зәлули у бәләнгазийа әләке, щмаә'тәке те фә'мкьрьне.

Әw йәк, wәки щмаә'та к'ӧрда т'ьме мела щмаә'та урьсайә мәзьн гьртийә, гӧмана азайа хwә wер'а гьредайә, минани т'еләки сор нава т'әмамийа сәрһатиер'а дәрбаз дьбә. Автор ӧса жи дәрһәqа достийа щмаә'та к'ӧрда у әрмәнийада дьнвисә, дости, йа кӧ жь к'урайа qӧр'на те.

Гава хwәндәван насийа хwә дьдә ве сәрһатие, зә'ф р'ьнд дьбинә, wәки нвиск'ар бь р'еалисти, бь мәсәла ә'мре хwә нишандайә, кӧ чаwа шьване к'ӧрди бәре дьк'әвә нава щергед Партиа Комуниста, т'әви шәр'ванийа р'еволйусион дьбә, wәхте шәр'е бажарванне мqабьли дьжмьнед wәлате мәйә дәр у һӧндӧр' шәр' дькә, ле wәхта шәр' к'ӧта дьбә, вәдьгәр'ә нава щмаә'та хwә у wедәре хәбатәкә мәзьн дькә.

Сәрһатиеда дәрһәqа р'абун — р'уньштандьна щмаә'та к'ӧрдада, ә'мре к'ӧлфәта к'ӧрдада гәләки бь һ'әwаск'ари һатйә нвисаре.

Хӧдане сәрһатие ӧса жи щер'бандийә ә'мр у р'абун—р'уньштандьна мәләгана нишандә. (Әw эп'ещә wәхт щәм wан чаwа р'енщбәр хәбьтийә).

ШЬКЛДА: р'уе к'т'еба „Шьване к'ӧрд".

Дь сәре „Нәмә жь Америкае"—еда әw дәрһәqа wе йәкеда дьнвисә, wәки чаwа Иван Гуреве мәләган жь гӧнде Алек'сандровке, кӧ незики Qәрсе бу, дәрһәqа „щьнәта" Америкаеда дьбьһе у дьчә wедәре. Ле жь wьр әw нәмәкә wа дьнвисә: „Дьqәwмә, wәки әм дӧ р'ожа щарәке р'уе нан набиньн... Әва дӧ мәһед мьнә, кӧ дьхәбьтьм, ле әwqас кем п'әра дьдьн, wәки анщах т'ера хwәрьне дькә. Һәла аваие мә т'ӧнә. Ведәре сәр ч'ем п'ьрәкә мәзьн һәйә, әм һәма бьн wеда жи р'адьзен... Бьн wе п'ьреда, хенжь мә, мәриед майин жи дьжин. Әwәна жи жь wәлатед майин хапандьнә, анинә вьра. Нава американада жи к'әсиб һәнә—әw мәринә, к'ижан нькарьн һәqе от'аха бьдьн. Хwәйе мала әw дәрхьстьнә, әwана бьн п'ьреда дьминьн..." А әвә „щьнәта" Америкае!

Нава „К'ӧрде Әләгәзе"—да Ә'рәбе Шәмо һ'имли дәрһәqа wан гӧһастьнед мәзьнда дьнвисә, к'ижан пашн алт'ндарийа Октйабра азадар нава ә'мре к'ӧрдед Әрмәнистанеда пешда һатьбун. Нвиск'ар ӧса жи wе шәр'к'арийа сьньфие нишан дьдә, йа кӧ гӧндиед к'ӧрдә к'әсиб у орт'ә мqабьли шеха, бәга у кулака дькьрьн.

Пешхәбәра к'т'ебейә бьч'укда кӧрт дәрһәqа ә'мр у шӧхӧлкьрьна Ә'рәбе Шәмода те готьне.

Гава хwәндәван ве к'т'ебе дьхунә, щарәкә майин жи ә'мре бәрейи зәлулие р'ьнд те бәр ч'ә'ве wи у дьфькьрә, wәки Октйабра азадар чь да щмаә'та.

Ә'мәрике Сәрдар

ЧАРШӘМА МӘ

СӘРТИВЕ Ә'ЛИ

Ве чаршәма мәда артисте колектива сирка Гӧрщстана братие Сәртиве Ә'ли (Лев Минералов) меване р'едаксиа мәбу.

Сәртив һ'әсаб дьбә мәсqәрәчики мә'рифәт, ле һьлбәт әw т'әне бь ве жанрева мьжул нәбуйә. Дәрһәqа ве йәкеда әwи аwа мәр'а гот:

— Әзи 53—салимә. 32 сале ә'мре хwә мьн ль сәр арена сирке дәрбазкьрйә у бь гәләк жанред сиркева мьжул бумә у ль бәр т'әмашәчийа пешда һатьмә, чаwа, мәсәлә, акробатика, wәрзандьнед нава һәwе у ед майин. Ле нһа әз мәсqәрәчимә, т'әви се һәвалед хwәйә гӧрщ бь ве жанре т'әмашәчийа дьдьмә шакьрьне. Нава ве жанра хwәда әм бь щур'е һуморе сәр мәрьвед жь хәбате дьр'әвьн, нәборщнасьн, дәстдьрежайа һәбуна мәхлуqәтие дькьн дьк'әньн у wана бәлу дькьн.

Бәле, Сәртиве Ә'ли артистәки мә'рифәтә. Нава 32 салед хәбата хwәда әw гәләк колективада пешда һатйә. Әw ӧса жи т'әви колективед сирка Әрмәнистане у Адрбещане хәбьтийә, ль һ'әму щийа жи һӧрмәт у сианәтәкә мәзьн qазанщкьрйә.

Бьн дәсте артисте мә'рифәтда гәләк артистед щаһьл мәзьн бунә. Әwи qәwат у сәһ'әта хwә нәһевшандийә бона wана һинкә, занәбун у щер'бандьна хwәйә п'ьр'саләә бьдә wан.

Сәртив чаwа артистәки мә'рифәт жь алие министрийа Т'Р'СС култураеда, ӧса жи алие министриед Гӧрщстане, Әрмәнистане у Адрбещанейә култураеда бь пәсьннәмава һатйә р'әwакьрьне.

Әм бь дьл артисте мә'рифәтр'а ачьхиед т'әзә у т'әзә дьхwәзьн.

Р'йа бәрбь сафикьрьна проблема к'ӧрда Ирачеда

(Дәстпебун р'уе 3—а)

маледа wе бенә дасәкнандьне; һ'әму чиновник у qӧльхчиед, кӧ жь хәбате дәрхьстьнә, qӧльхед хwәда wе бенә дасәкнандьне; даһ'дудкьрьна шандьна хӧрәк ль К'ӧрдстана Ираqе те һьлдане; тер'а те дитьне һәqе wе зраре бьднә wан нәфса, ед кӧ wәхте шер' зьрар к'ьшандьнә. Бона миасәркьрьна ван һ'әму мәщала комнсиаед мәхсус тенә сазкьрьне.

„Һ'ӧкӧмәте,— нава ә'ламәтийа президент Арьфда те готьне,— һ'әму мәщала бона wе йәке сазкә, кӧ Шмаледа беqәзийабуне бехофкә у гӧмане диһар дькә, wәки орт'а к'ӧрда у ә'рәбада йәктийа мләтие wе бе хwәйкьрьне бой хатьре шәр'к'арийа мqабьли империализме. Һ'ӧкӧмәте алие хwәда wе һәр тьшти бькә бона бехофкьрьна әхтийарнед wанә закони". Нава газийа Мӧстәфа Барзанида, йа кӧ пе р'адио у дурдитьнока Бәг'даде һатә ә'ламкьрьне, хwәстьна щмаә'та к'ӧрда һатә избаткьрьне, кӧ „ве мәщале бьднә хәбтандьне бона бехофкьрьна әхтийарнед к'ӧрдайә мләтие дь һ'ьдудед Ираqеда".

Бь т'әмами тенә к'ьвше дӧ алие ве qайилнвисаре, ед кӧ һәвр'а qәwин һатьнә гьредане. Бәре ә'wльн, гьли дәрһәqа йәктийа мләтие у изнанәгориһәвтийа к'ӧрда у ә'рәбада дьчә дь һ'ьдудед Р'еспублика Ираqеда сәр һ'име шәр'к'арийа мqабьли империализме; у, йа дӧда, qәйдәкьрьна проблема к'ӧрда дьбә п'арәкә демократикьрьна wәлет, бей к'ижане шәр'к'арийа ә'йни мqабьли империализме нькарә һәбә.

Һьм ә'рәб, һьм к'ӧрд гӧмана хwә дьднә сәр wе йәке, wәки әw qайилнвисара фәрз һ'әтани к'ӧтасне wе бе qәдандьне. „К'ӧрд һ'әсаб дькьн,—wәк'иле Партиа К'ӧрдстанейә Демократиейи ль Qаһире Әк'раwи ә'ламкьр,—wәки Ираqеда гәрәке система сәрәкваникьрьна демократие һәбә, кӧ т'әмамийа щмаә'та Ираqе т'әви сәрәкваникьрьна wәлетбә. Әгәр әw йәк т'ӧнәбә, wе гәләки чәтьнбә бьгһижнә хwәшбуна һ'але wәлет... Әм гӧманьн, wәки һ'ӧкӧмәта Ираqейә нһа бь дьл wе бьщә'динә бьгһижә qәйдәкьрьна проблема к'ӧрдайә к'ӧтасие".

Т'ӧ шьк нава wе йәкеда нькарә һәбә, wәки qәwинкьрьна һәләqәтиед братие орт'а к'ӧрда у ә'рәбада, йәктийа ираqейә мләтиейә ә'йни wе бь һ'әсабһьлдана хьйалед щмаә'та к'ӧрдайә лайиqи у р'азикьрьна wанр'а гьредайибә. Мәхлуqәтийа Ираqе фә'мдькә, wәки әгәр фькра Ираqе һәйә бь р'йа т'әстиqкьрьна сәрбәстийа хwә, пешдабьрьна экономикае у култураe, хwәшкьрьна һ'але щмаә'те һәр'ә,—һ'әму qәwатед мләтә саг'ләм у прогресив гәрәке т'әви сафикьрьна wан пьрсабьн.

Wе йәкер'а гьредайн ә'ламәтиед пресса Ираqе у wәлатед дәрәкә дәрһәqа wе йәкеда нәр'әһ'әтие пешда тиньн, wәки щергә демокьрат у комунистед ә'йан, ед кӧ жь тер'ора зьнек'арнед баасвана р'әвибунә Иране, авитьнә һ'әбса у лагеред мәрк'әзкьри. Сәр һ'име гӧнәк'аркьрьнед qәлп, ед кӧ wә'де хwәда сәрәкванед баасвана жь бәр хwә дәрхьстьбун, мqабьли щергә wәт'әнһ'ьзед демократ, нава к'ижанаданьн шайире ә'йан Баһр Әл— Улйум у ед майин, просесед судӗ һатьнә дәстпекьрьне. Шӧхӧлк'аре демократиейи ә'йан, министре бәре Ибраһим Qубба бона wе йәке „гӧнәк'ар дькьн", wәки әw бь активи т'әви гредана qайилнвисара советие- ираqейә дәрһәqа һәвр'ашӧхӧлкьрьна экономикие у техникие буйә, wе qайилнвисаре, йа кӧ дь шӧхӧле сазкьрьна экономикӧ Ираqейә сәрбәстда р'оләкә гәләки мәзьн листийә у дьлизә.

Әw фькьр пешда те, wәки һьнәк к'ом Ираqеда, кӧ әшкәрә партиа „Бааср'а" гьредайинә, дьщер'биньн qәдандьна qайилнвисара дәрһәqа qәйдәкьрьна проблема к'ӧрдада бьт'әрбиньн, дьщә'диньн диса һ'ьщуми сәр qәwатед wәлетә демократие, сәр комуниста бькьн у шӧхӧл бьгһиньнә "һ'ьщумкьрьна т'әзә сәр шмале". Әw кьрьнәкә qәзийайә, йа кӧ гәфа ә'длайа Ираqе, к'ара щмаә'та Ираqейә һ'имли дьхwә.

III

Магнатед нәфте чаwа жь мьрьне жь сәкнандьна шәр'е мqабьли к'ӧрда, перспектива qәwинкьрьна йәктийа Ираqейә мләтие сәр һ'име әк'симпериалистие, демократие дьтьрсьн. Дәwләтед империалистие, һәла һе дәст жь wе фькьра хwә нак'ьшиньн, wәки Ираqе бьк'ьшиньнә нава т'ор'а блокед хwәйә агресив, гӧмана хwә датиньнә сәр сьсткьрьна шәр'к'арийа мләтие—азадарие Р'оһьлата Незик у Орт'әда.

Ле п'айт'әхтед Р'оаваеда, чаwа те к'ьвше, иди фә'м дькьн, wәки гӧмана wан т'әне сәр к'ома баасвана—әw гӧмана сәр һәепа гәвәрбуйә. Бона wе йәке жи әwана агентура Нури Сәһ'идә кәвнә һьзһьзи жь гор'е р'адькьн, qәwатед хwәйә пропагандистие, qәwатед т'фаqдаред хwәйә Т'урк'иае, Иране, Израеледа мобилизасиа дькьн. Анщах п'әвк'әтьна дәрһәqа сәкьнандьна шер' ль К'ӧрдстана Ираqеда бу тьштәки р'еал, гава р'адиостансиаед империалистие у агентиед wанә телеграфие готьн, wәки ә'длайи нәһатийә дасәкьнандьне, гәләк дәнг у бә'с у бӧг'дан, һ'әтани wа готи „ә'ламәтиед" шӧхӧлк'аред к'ӧрда у һ'ӧкӧмәта Ираqейә сәрәкван бәрданә нава һәwе, ед кӧ wана т'ӧ щара нәготьбун. Р'ожнәма Бәг'даде „Әл—щумһӧрийә" әw кампаниа т'әр'ьбандьне бәлукьр у нвиси: **„Империалист жь дасәкнандьна ә'длайе Шмаледа дьтьрсьн, йа кӧ р'йа wан дьгрә у наһелә, кӧ әwана йәктийа щмаә'та Ираqе п'ирә—п'ирәкьн. Ле щер'бандьнед wан, wәки ә'рәба у к'ӧрда бәри һәвдӧдьи, кӧ щарәкә майин жи хунр'етьне пешда биньн, wе бенә т'әр'ьбандьне. Wанар'а т'ӧ щара ль һәв нае чәрха т'әриqе пашда бьзвьр'иньн".**

Щәбьрхана пропаганда империалистиеда нә кӧ т'әне щер'ьбандьна п'ирә— п'ирәкьрьна ә'рәба у к'ӧрда һәйә. Щәбрхана wанда, чаwа т'ьме, әw әк'сикомунизма һәрә хьраб һәйә, йа кӧ к'ома баасвана авитә сәр к'ӧлике т'әриqе. Бьнһер'ьн, чька мqаләдаре „Нйу—Йорк' т'әймсе" Дана Шьмидт, е кӧ һосте навтеданейә, чь дьньвисә. Әw шӧхӧл ӧса дьдә к'ьвше, гьва сәкнандьна шер' Шмала Ираqеда—р'езултата wе йәкейә, wәки һ'ӧкӧмәта Ираqе фә'мкьр, „кӧ әw нькарә дәрбәкер'а мqабьли комуниста, президент Гамал Абдьл Насьр у к'ӧрда шәр'кә". Бона wе йәке жи, wәхта әw "һәла мqабьли комуниста шәр' дькә", дьхwәзә бьбә досте Qаһире у „у дьхwәзә к'ӧрдар'а пәймана баръшбуне гьредә". Чәтьн нинә фә'мкьн, wәки р'ожнәма Америкае к'ӧда дажо, әw чь шеwре дьдә һ'ӧкӧмәта Ираqе. Щийә бежьн, wәки һәма. „Нйу—Йорк' т'аймсе" бь ньфуса wи тәһәри дәстхwәда пәй wе йәкер'а, wәхте баасвана диwан һьлда дәсте хwә, п'әйе wан дьдан.

К'ӧтасие лазьмә гӧһдарие дайньнә сәр избатикә дьне жи. Пропаганда империалистие дьщер'бинә нава сәрәкванед к'ӧрдада дӧтирәтие пешда бинә, шӧхӧлк'арәкир'әкә мqабьли шӧхӧлк'арәки майин, шькбәрие бәрбь р'астийа сийасәтийа Партиа К'ӧрдстанейә Демократие пешда бинә. Әw маневра пропаганда буржуазиейә qьлер жи жь алие к'ӧрда у ә'рәбада һатйә фә'мкьрьне.

Фә'мдарийә, wе тьштәки наивбә т'әг'минкьн, wәки дәwләтед империалистие wе дәст жь щер'ьбандьнед т'әвбуна т'әви шӧхӧле Ираqе, т'әр'ьбандьна сәйасәтийа бь ә'дьли qәйдәкьрьна проблема к'ӧрда бьк'ьшиньн. Мqабьли кьрьнед бәсәйә хьраб сильһ'әк һәйә- һажхwәһәбун, qәwинкьрьна йәктийа щергед һ'әжандьна к'ӧрда у т'әмамийа щмаә'та Ираqейә демократие, хwәстьна wейә бәрк' дәрбе бьгһинә һ'әму фелбазиед империалиста, чаwа кӧ әw йәк щмаә'тед Р'оһьлата Незик у Орт'ә гәләк щара кьрьнә.

Гавәкә фәрз һатйә кьрьне сәр р'йа qәйдәкьрьна проблема к'ӧрда. Мәщал һәнә шӧхӧл бьгһиньнә һ'әтани к'ӧтасие, бьгһижнә сафикьрьна wе пьрсейә мәһ'кәм, йа кӧ гәләк щара һ'але Ираqе сәрт дькьр, дь шӧхӧле qәwинкьрьна сәрбәсти у демократикьрьна Р'еспублика Ираqеда һ'име йәктийа ә'рәба у к'ӧрдайә мләтиейә к'ардар дайньн. Бь qәйдәкьрьна проблема к'ӧрдава Р'еспублика Ираqе дькарә пешда һәр'ә. Мәщал тенә сазкьрьне бона qәйдәкьрьна һәләqәтиед Ираqе т'әви wәлатед майин бона хwәшийа щмаә'та Ираqе у һ'әму щмаә'тед Р'оһьлата Незик, бона ә'длайе wе нәһ'иеда.

(„ПРАВДА" 5-е апреле сала 1964—а)

Р'едактор МИРОЕ ӘСӘД

„РИА ТАЗА" 69180

Адреса р'едаксиае у т'елефонед wе: Ереван, соqаqа Терйан № 69. Т'елефон: р'едактор — 2-52-41, к'атьбе щабдар — 2-83-80, сәрwеред п'ара — 2-07-78.

Типография № 2 Главуправления полиграфической промышленности Государственного комитета Совета Министров Арм. ССР по печати. ВФ 10547